

КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ІВАНА ОГІЄНКА

Педагогічний факультет
Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та
реставрації творів мистецтва

До захисту допущено
Завідувач кафедри
_____ Урсу Н.О.
«___» _____ 2019 р.

Дипломна робота бакалавра
з теми
ТЕХНІКА POWERTEX У ДЕКОРАТИВНІЙ КОМПОЗИЦІЇ

Виконала: студентка 4 курсу галузі знань 0202
Мистецтво напряму підготовки 6.020208
Декоративно-прикладне мистецтво
денної форми навчання
Войціховська Яна Едуардівна

Керівник:
Луць С.В., кандидат мистецтвознавства,
старший викладач

Рецензент:
Паур І. В., кандидат історичних наук,
старший викладач

Кам'янець-Подільський

2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ХУДОЖНЬО-ІСТОРИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ СКУЛЬПТУРИ ТА ЇЇ РОЗВИТОК У СВІТОВІЙ ІСТОРІЇ	
1.1. Історичний розвиток мистецтва скульптури.....	6
1.2. Розвиток скульптури на теренах України.....	11
Висновки да розділу 1.....	15
РОЗДІЛ 2. ЖАНРИ ТА ВИДИ СКУЛЬПТУРИ	
2.1. Класифікація та техніки скульптури.....	16
2.2. Матеріали для скульптури.....	35
2.3. Сучасна пластика.....	40
2.4. Розвиток нових течій та технологій у скульптурі	43
Висновки да розділу 2.....	45
РОЗДІЛ 3. ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ ДЕКОРАТИВНОЇ КОМПОЗИЦІЇ	
3.1. Об'ємно-пластична декоративна композиція.....	46
3.2. Powertex – як один із нових напрямків у створенні об'ємно-пластичної композиції.....	52
Висновки да розділу 3.....	57
ВИСНОВКИ.....	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	60
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність обраної теми. Мистецтво скульптури пройшло з людством довгу історію його розвитку від первісних людей, від єгипетських гробниць з їх фресками, скульптурами і сфінксом, від скульптурних бронзових робіт етруських майстрів, від римського Пантеону зі статуями богів, від тріумфальних арок Європи, від геніальних будівель Гауді і скульптур Родена і до абстрактних, вражаючих своїм творчим рішенням, інколи з порушенням законів фізики і пропорцій скульптур та об'ємно-пластичних композицій ХХІ ст. Останнім часом в мистецтві скульптури спостерігаються досягнення, які пов'язані з виникненням та використанням сучасних видів матеріалів та з новим баченням світу, а також місця людини у цьому світі. Нині все частіше стають актуальними експерименти із формотворенням у об'ємній пластиці, використовуючи при цьому різноманітні альтернативні матеріали та технологічні прийоми.

Тема декоративної об'ємно-пластичної композиції, а особливо з використанням нових сучасних технологій, зокрема техніки «Powertex», що використовується щораз ширше в сучасному мистецтві скульптури є дедалі актуальнішою на сьогодні. Багато сучасних скульпторів з різних мистецьких європейських шкіл звертається до цієї цікавої новітньої техніки, що відкриває широкі можливості перед автором. Такий унікальний художній продукт, як Powertex, дозволяє надавати довільну форму і цікаву структуру тканині, бетону, дереву, металу, пластику, паперу та багатьом іншим матеріалам. А це дає можливість створювати дивовижно цікаві скульптурні композиції, використовуючи лише арматуру з дроту (каркасу композиції), драперію, а також інші доступні альтернативні засоби. Таким чином, означена сучасна техніка «Powertex» є актуальною для дослідження та цікавою для творчого процесу загалом.

Мета дослідження: розглянути основні положення розвитку скульптури як виду мистецтва, дослідити техніку «Powertex» в декоративній

об'ємно-пластичній композиції, зробити аналіз основних тенденцій та проблем розвитку іноваційних засобів і прийомів формотворення в сучасній об'ємній пластиці.

Завдання роботи:

1. Дослідити художньо-історичний розвиток мистецтва скульптури.
2. Визначити розвиток скульптури на території України.
3. Розглянути класифікацію скульптури як виду мистецтва.
4. Визначити художньо-стильові особливості декоративної композиції в об'ємній пластиці.
5. Дослідити технологічні особливості формотворення техніки «Powertex» в декоративній об'ємно-пластичній композиції.

Об'єкт дослідження – скульптура як вид образотворчого мистецтва.

Предмет дослідження – художньо-стильові особливості та технологічні прийоми формотворення техніки «Powertex» в декоративній об'ємно-пластичній композиції.

Основа для написання дослідження – використовувались дослідження сучасних фахівців у сфері декоративно-прикладного мистецтва та історії розвитку скульптури як виду мистецтва. Також використовувались дослідження на предмет практичного втілювання технологічно-технічних прийомів «Powertex» в декоративній об'ємно-пластичній композиції.

Територіальні межі дослідження – ознайомлення і вивчення даної техніки, що використовується майстрами на теренах сучасної Європи та України.

Методологічна основа дослідження – для виконання завдань роботи використані загальнонаукові та спеціальні методи наукових досліджень. До загальнонаукових методів належать: теоретичний представлений виявленням і вивченням навчального матеріалу; аналітичний, представлений аналізом

літературних джерел; метод порівняльного аналізу, представлений порівняльним минулого та сучасного в мистецтві. Методологічною основою являються методи спрямовані на створення теоретичних узагальнень та формувань нових практичних навиків.

Наукова новизна результатів дослідження – полягає у вивченні основних засад та розвитку сучасної декоративної об'ємно-пластичної композиції, використовуючи інноваційні технології, зокрема техніку «Powertex».

Особистий внесок автора – створення авторської декоративної об'ємно-пластичної композиції з елементами сучасного дизайнерського вирішення в техніці «Powertex».

Наукове значення дослідження – полягає в дослідженні теоретичних та практичних матеріалів.

Практичне значення дослідження – дана робота може використовуватись для поглиблення знань із декоративно-прикладного мистецтва та вивчення сучасних технік в декоративній об'ємно-пластичної композиції. Творча робота може слугувати як декоративна композиція в громадських приміщеннях.

Структура дипломної роботи складається із: вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел із 54 позиції та додатків.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ III

Постійний творчий пошук у мистецтві дає свої позитивні результати. Цей пошук стосується в великій мірі техніки в якій працює митець і самого матеріалу з яким він працює. Сучасні технології дозволяють митцям повніше реалізувати свої фантазії і творчі задуми в життя. Адже для людської думки і творчості ніякі межі не можливі.

Політ фантазії митця нестримний, його неможливо утримати в певних рамках. Користуючись таким сучасним матеріалом, як Powertex, навіть скульптор початківець, який ще не має достатнього досвіду, але має талант і мислить творчо, може реалізувати свій творчий задум і втілити його в життя. Це справді відкриття і дарунок для сучасного скульптора.

Коли дивишся на роботи виконані в матеріалі Powertex, дивуєшся легкості кожної деталі, здається наче вони наповнені повітрям: ось зірвався вітер, розвіяв платячко і волосся дівчинки і воно неначе завмерло на мить у своєму русі. Цей матеріал дає таку можливість відчутти рух вітру, повітря, побачити як розвивається волосся, як ніжно драпірується матерія тканини. Мені дуже подобаються роботи виконані в техніці Powertex і попрацювати з таким матеріалом я думаю було б цікаво кожному скульптору.

ВИСНОВКИ

Працюючи над дипломною роботою, було досліджено художньо-історичний розвиток мистецтва скульптури. Робота над скульптурою це важкий шлях, сповнений необхідного творчого натхнення, наполегливості, терпіння і чисто фізичної праці. Не завжди вибраний скульптором матеріал є слухняним і піддатливим. Творець повинен змусити матеріал чи то камінь, чи то дерево, чи звичайну глину, підкоритися йому, подолати його опір і змусити його заграти у повній своїй природності і красі. А вже підкорений матеріал перетворюється у сповнений нового життя художній образ.

Задуманий скульптором образ виконаний в матеріалі стає реалістичним відображенням творчої думки митця, набувши об'ємно-пластичної форми. Саме ця форма і є мовним відображенням задуму скульптора. І своєю роботою автор намагається донести свій задум до глядача, який споглядаючи на роботу майстра може відчувати, зрозуміти і проїнятися тим задумом.

Що до можливостей творчої виразності, то вони у скульптурі фантастично безграничні. Користуючись мистецькими засобами скульптури, митець може розкрити і реалізувати ціле коло тем починаючи від звичайних портретних скульптур, чи об'ємно-пластичних композицій на соціальну тематику і закінчуючи самими міфічними нереальними фігурами. Це можуть бути як історичні герої, чи генії, так і наші сучасники, можуть бути казкові, міфічні істоти, релігійні, біблійні образи, а можуть бути і прості побутові теми. Зображення природи, тварин може використовуватися, як і підсилення загального змісту задуманого образу, так і бути окремим твором.

У різні періоди історії скульптура завжди виражала і оспівувала у своїй творчості високі ідеали сучасності. Розвиток скульптури на території України тісно пов'язаний з світовою історією і історією мистецтва у розвитку людства. І саме тенденції цього розвитку мені було цікаво розглянути в процесі своєї роботи.

В період найвеличніших злетів історії у скульптурах завжди відображалися її герої, возвеличувалися перемоги і переможці, цим самим оспівувалася і увінчувалася людина з її досягненнями, розумом і силою, бо головним завданням мистецтва завжди було звеличення людини і втілення її героїчного образу. Велична історія України знає багато славетних імен і героїв, які для слави свого народу і своєї землі зробили величезний внесок. Їхні образи увічнені і звеличені митцями. А звеличуючи і уславляючи людину у своїх роботах, скульптори закарбовували в історію і свої імена. Вони творили в різні епохи, їхні роботи були різними, їхня творчість разюче різниться між собою, але вони кожен по-своєму геніальний, а їхні роботи завжди будуть дивувати і надихати людей, бо вони вічні і час над ними не має влади.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аркін Д.Є. Образи архітектури та образи скульптури. – М.: Мистецтво, 1990
2. Аркін Д. Є., Образи скульптури, М., 1961
3. Вагнер Г.К. Скульптура стародавньої Русі. М., 1970
4. Віппер Б. Р. Введення в історичне вивчення мистецтва. М., Образотворче мистецтво, 2005
5. Власов В. Г. Новий енциклопедичний словник образотворчого мистецтва: В 10 т. Т. 3. / В.Г. Власов. – СПб.: Азбука-Классика. – 2005. – С. 379–383.
6. Власов, В. Г. Основи теорії та історії декоративно-прикладного мистецтва / В.Г. Власов. – СПб., 2012. – 156 с.
7. Державна Третяковська галерея. Живопис. Скульптура. Графіка: Жанри, матеріали, техніки. – М.: Сов. художник, 1977
8. Елатомцева І. М. Станкова скульптура. М, "Вища школа", 2005
9. Єрмолаєва Л.П. Декоративний живопис / Л.П. Єрмолаєва. – М.: «Видавництво Гном і Д», 2003. – 120 с.
10. Історія зарубіжного мистецтва. М., Образотворче мистецтво, 2004
11. Історія світового мистецтва. БММ АТ, М., 2008
12. Коваленська М.М. Російський класицизм. Живопис. Скульптура. М., 1964
13. Коваленська М.М. Російський класицизм. Живопис. Скульптура. М., 1964
14. Кепінов Г. І., Технологія скульптури, М., 1936
15. Книга для читання по історії древнього світу. Навчальний посібник під редакцією доктора історичних наук Немировського А.І. Москва «Просвящение» 1981

16. Логвиненко, Г.М. Декоративна композиція [Текст] / Г.М. Логвиненко. – М.: Владос, 2008. – 144 с.
17. Макаров К. А. Декоративність як форма вираження краси [Текст]: Автореф. дис. канд. позов. / К.А. Макаров. – М., 1966. – 234 с.
18. Молева, Скульптура. Нариси зарубіжної скульптури, М., 1975
19. Одноралов Н.В. Скульптура и скульптурные материалы: учеб. пособие. 2-е изд. М.: Изобразительное искусство, 1982. – 221 с.
20. Сарабьянов Д.В. Історія російського і радянського мистецтва. М., 1989
21. Урсу Н.О. Митці Кам'янця-Подільського ФОП Сишин Я.У. Абетка 2016
22. Шмідт І. М., Бесіди про скульптора, М., 1963
23. Шмідт І. М. Розмови про скульптуру. М., Мистецтво, 2003
24. Вид образотворчого мистецтва [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://ua-referat.com/Скульптура>. — Назва з екрану
25. Декоративно-прикладне мистецтво [Електронний ресурс] / Вікіпедія. Вільна енциклопедія // справ.- інформ. портал / <https://ru.wikipedia.org/wiki/>
26. Декоративная композиция как особая форма декоративно-прикладного искусства [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://elar.urfu.ru/bitstream/10995/32786/1/sgtopv_2015_15.pdf. — Назва з екрану
27. Зощенко М.М. Как и из чего делают скульптуры // Музей Зощенко. — 2013. / [Електронний ресурс]. — Режим доступа. — URL: <http://www.litmuseum.spb.ru/interesnoe/kak-i-iz-chego-delayut-skulptury.html> . — Назва з екрану

28. Изготовление скульптуры. Материалы. [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <https://lago-verde.ru/lifestyle/izgotovlenie-skulptury-materialy-chast-2/>. — Назва з екрану
29. Композиція в декоративному мистецтві [Електронний ресурс]. — Режим доступа : <https://studfiles.net/preview/5453999/page:5/>. — Назва з екрану
30. Композиція у творах образотворчого мистецтва [Електронний ресурс]. — Режим доступа : <http://ru.osvita.ua/vnz/reports/culture/30327/>. — Назва з екрану
31. Композиція (мистецтво) [Електронний ресурс]. — Режим доступа : [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%BE%D0%B7%D0%B8%D1%86%D1%96%D1%8F_\(%D0%BC%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%BE\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%BE%D0%B7%D0%B8%D1%86%D1%96%D1%8F_(%D0%BC%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%BE)). — Назва з екрану
32. Матеріали і технології для професійних скульпторів [Електронний ресурс]. — Режим доступа : <http://www.osv.com.ua/uk/index/archive/156-2011-04-21.html>. — Назва з екрану
33. Найпопулярніші жанри і види скульптури - популярний вид образотворчого мистецтва [Електронний ресурс]. — Режим доступа : <https://handmadebase.com/uk/most-popular-genres-and-species-sculpt/>. — Назва з екрану
34. Особенности и виды декоративной композиции [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://fb.ru/article/61432/floristicheskaya-dekorativnaya-kompozitsiya-svoimi-rukami>. — Назва з екрану
35. Объемная композиция [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <https://litresp.ru/chitat/ru/%D0%93/golubeva-oljga-leonidovna/osnovi-kompozicii-uchebnoe-posobie/18>. — Назва з екрану
36. Скульптура [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <https://7promeniv.com.ua/skulptura.html>. — Назва з екрану

37. Сучасна скульптура [Електронний ресурс]. — Режим доступу <http://www.worldarthistory.com/ua/modern-sculpture.html>. — Назва з екрану
38. Скульптура: современная философия искусства [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://fb.ru/article/252477/skulptura-sovremennaya-filosofiya-iskusstva>. — Назва з екрану
39. Софронова Н.И., Махнёва Н.С. МАТЕРИАЛЫ, ИСПОЛЬЗУЕМЫЕ ДЛЯ СОЗДАНИЯ СКУЛЬПТУРЫ // В мире науки и искусства: вопросы филологии, искусствоведения и культурологии: сб. ст. по матер. XLIX междунар. науч.-практ. конф. № 6(49). – Новосибирск: СибАК, 2015. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://sibac.info/conf/philolog/xlix/42433>. — Назва з екрану
40. Світове мистецтво ХХ ст. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://adhdportal.com/book_2361_chapter_14_4.1_Svtove_mistetvo_KHKH_st.html. — Назва з екрану
41. Скульптура як вид пластичного мистецтва [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://studfiles.net/preview/5484692/>. — Назва з екрану
42. Українська скульптура на шляху від виникнення до сучасності [Електронний ресурс]. — Режим доступу : https://studopedia.com.ua/1_65332_ukrainska-skulptura-na-shlyahu-vid-viniknennya-do-suchasnosti.html. — Назва з екрану
43. Українське мистецтво [Електронний ресурс]. — Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/Українське_мистецтво. — Назва з екрану
44. Що таке скульптура. Види скульптури [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://narodna-osvita.com.ua/1294-scho-take-skulptura-vidi-skulpturi.html>. — Назва з екрану
45. Powertex - текстильный отвердитель [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://www.decoclayekat.ru/%D1%82%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%>

[D0%B8%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%8B%D0%B9-%D0%BE%D1%82%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C-powertex/](#). — Назва з екрану

46. Powertex [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.artplace.com/pages/powertex/powertex-what-is-it.html>. — Назва з екрану

47. Powertex [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.sculpturesupply.com/pdfs/techinfo/Powertex%20System%20Complete%20Workshop%20Manual.pdf>. — Назва з екрану

48. Powertex [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://powertexshop.com/en/powertex-10-colours/>. — Назва з екрану

49. Powertex [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.powertex.ca/about-powertex.html>. — Назва з екрану